

יסודות החשבונאות

פרק 8 - הון עצמי

תוכן העניינים

1. כללי 1

הון עצמי

שאלות

(1) דני ויואב החליטו להקים חברה לבניית צעצועים. כעבור שנה מצבת הנכסים של החברה עומדת על 100, מצבת ההתחייבות עומדת על 50 וסך ההון העצמי הינו 50 שקלים.

- א. מה מייצג ההון העצמי?
- ב. היכן מוצג ההון העצמי במאזן החברה?
- ג. מה הקשר בין צד הנכסים, ההתחייבות וההון העצמי?

(2) ענה בקצרה :
 א. מנה 3 צורות התאגדות נפוצות
 ב. מהם המאפיינים הייחודיים של חברה בע"מ לעומת צורת התאגדות אחרות?
 ג. מהי מנייה?
 ד. מהו ההבדל בין הון מניות רשום, מונפק ונפרע?

(3) להלן מבנה ההון העצמי של חברת "EZ100":

הון מניות	10 (1 ש"ח ערך נקוב)
פרמיה	990
עודפים	1,000
מניות באוצר	(100)
סה"כ	1,900

תמיר ולירן ניהלו דיון אודות המשמעות של הפריטים השונים בהון העצמי.
 תמיר: "סעיף הון מניות מייצג את סך הערך הנקוב של המניות בחברה.
 בפני עצמו אין לו משמעות כלכלית, זולת העובדה שהוא מסייע לנו לקבוע את אחוז ההחזקה שלנו בחברה".
 לירן: "רגע, אז מדוע כאשר הנפקנו מניות ושילמנו 1,000 שקלים סיווגנו סכום של 990 שקלים כפרמיה. מדוע לא רשמנו פשוט הון מניות בסך 1,000?".
 תמיר: "הפרמיה מייצגת את הסכום העודף ששולם מעבר לערך הנקוב של המניות. הערך הנקוב של המניות בתוספת הפרמיה מייצג את הערך הכלכלי של המניות שהונפקו למעשה".
 לירן: "אז איך סעיף עודפים קשור לכל זה?".
 תמיר: "מה יהיה, לא צפית בהסברים באתר...? תיכף תשאל שאלות גם לגבי מניות באוצר!".

נדרש:

התייחס לדיון בין תמיר ולירן וענה:

- א. מה מייצג כל פריט בהון העצמי?
 ב. כיצד מתבטא הקשר בין דו"ח רווח והפסד והמאזן דרך סעיף עודפים בהון העצמי?

(4) לאחר שחברת EZ100 נחלה הצלחה כבירה, החליטו תמיר ולירן לחלק דיבידנד. ענה בקצרה:

- א. מהי המהות הכלכלית של חלוקת דיבידנד?
 ב. כיצד משפיעה חלוקת דיבידנד על מאזן החברה?
 ג. כיצד משפיעה חלוקת דיבידנד על דו"ח רווח והפסד?
 ד. האם ניתן בכל מקרה לחלק דיבידנד?
 ה. מהם פקודות היומן שיש לרשום בגין חלוקת דיבידנד?
 הבחן בין:
 i. הכרזה על חלוקת דיבידנד, ולאחר מכן תשלום.
 ii. הכרזה וחלוקה על חלוקת דיבידנד בו זמנית.

(5) תמיר ולירן מתלבטים בין חלוקת מניות הטבה ופיצול מניות.

נדרש:

הסבר בקצרה אודות כל אפשרות והסבר מהי ההבחנה ביניהם.

(6) אייל הינו סטודנט במכללה ידועה אשר התרשם רבות מן האתר EZ100. אייל פנה לתמיר ולירן והציעה להם סכום נכבד של כסף בתמורה להנפקת מניית בכורה.

נדרש:

- א. מהי מניית בכורה? במה היא שונה ממנייה רגילה?
 ב. מהי מניית בכורה צוברת וכזו שאינה צוברת?
 ג. מהי מניית בכורה משתתפת וכזו שאינה משתתפת?
 ד. כאשר קיימים בעלי מניות בכורה, מהו סדר חלוקת דיבידנד?

(7) ענה:

- א. מהו דו"ח על השינויים בהון העצמי?
 ב. חברת "EZ100" הוקמה ביום 01.01.2008. להלן פעולות שבוצעה בשנה זו:
 - החברה הונפקה ביום 01.01.2008 על ידי הנפקת מניות בסך 50 ₪ ערך נקוב בתמורה ל-150 שקלים.
 - החברה הנפיקה מניות נוספות ביום 01.03.2008 בסך 10 ₪ ערך נקוב בתמורה ל-50 שקלים.
 - רווח החברה בשנת 2008: 100 שקלים.
 - החברה חילקה דיבידנד ביום 31.12.2008 בסך 30 שקלים.

8) ענה בקצרה על השאלות הבאות:

- האם עסקאות עם בעלי המניות מקבלות ביטוי בדו"ח רווח והפסד?
- כיצד נקבע הם נייחס פריט מסוים להון העצמי או להתחייבות?
- מהם ההבדלים העיקריים בין חברה פרטית וחברה ציבורית?
- מהו הטיפול החשבונאי בהוצאות הנפקת מניות?
- האם ההון העצמי של חברה יכול להיות שלילי?

9) להלן התנועה בסעיף הון עצמי של חברת המאכזבים בע"מ (להלן – "החברה") לשנת 2008:

נ"ח	נתונים
280,000	יתרת ההון העצמי ליום 31 בדצמבר 2007
?	הנפקת מניות 25 באפריל 2008
80,000	הפסד נקי לשנת 2008
15,000	דיבידנד שהוכרז ביום 31 באוקטובר 2008

במאזן ליום 31 בדצמבר 2008 מסתכמים נכסיה של החברה והתחייבויותיה לסך של 725,000 ₪ ו-330,000 ₪ בהתאמה מהי סך התמורה שהתקבלה בחברה כתוצאה מהנפקת המניות ביום 25 באפריל 2008 (ב-₪)?

- 50,000.
- 195,000.
- 210,000.
- 490,000.
- 580,000.

10) להלן נתונים נבחרים מתוך מאזני חברת "העטופים" בע"מ (להלן – "החברה") לימים 31 בדצמבר 2008 ו-31 בדצמבר 2007:

31.12.2007	31.12.2008	
85,000	188,000	סך נכסים
68,000	110,000	סך התחייבויות
?	?	הון עצמי

- להלן נתונים נוספים המתייחסים לפעולות שהחברה ביצעה במהלך שנת 2008:
- החברה הנפיקה 20,000 מניות רגילות 1 ₪ ערך נקוב כ"א, תמורת סך של 50,000 ₪ במזומן.
 - החברה הנפיקה 10,000 מניות הטבה 1 ₪ ערך נקוב כ"א.
 - הרווח הנקי של החברה לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2008 הסתכם ל-65,000 ₪.

- במסגרת ההתחייבות ליום 31 בדצמבר 2007 ו-31 בדצמבר 2008, כלולה התחייבות בגין דיבידנד לשלם בסך 15,000 ₪ ו-25,000 ₪ בהתאמה. הדיבידנד משולם בשנה שלאחר שנת ההכרזה.

מהו סכום הדיבידנד ששולם במזומן בשנת 2008 (ב-₪)?

- א. 5,000.
ב. 35,000.
ג. 44,000.
ד. 54,000.
ה. 84,000.

(11) ביום 01.01.2008 הוקמה חברת המירוץ בע"מ.

להלן פעולות החברה ביום הקמתה:

הנפקת 20,000 מניות בנות 1 ₪ ע.ג. תמורת 80,000 ₪ במזומן.
רכישת ציוד לשימוש החברה בעלות של 80,000 ₪ תמורת תשלום במזומן של 40,000 ₪ והנפקת 10,000 מניות בנות 1 ₪ ערך נקוב, בפרמיה.
מה יהיו ערכי הנכסים, ההתחייבויות וההון העצמי במאזן החברה ביום הקמתה (ב-₪)?

נכסים	התחייבויות	הון עצמי
א. 80,000	40,000	120,000
ב. 110,000	40,000	80,000
ג. 120,000	-	120,000
ד. 120,000	90,000	30,000
ה. 160,000	-	60,000

(12) חברת הדלתות בע"מ הציגה את נתוני הכספיים לשנת 2008 כדלקמן:

150,000	יתרת רווח שלא יועד - 01 בינואר 2008
45,200	רווח נקי לשנת 2008
200,000	הון מניות רגילות בנות 1 ₪ ערך נקוב כ"א
200,000	מניות בכורה 8% לא צוברות בנות 10 ₪ ערך נקוב כ"א

בהינתן כי חברת "הדלתות" בע"מ חילקה דיבידנדים בגין מניות הבכורה בלבד, מה תהיה יתרת הרווח שלא יועד ליום 31 בדצמבר 2008 (ב-₪)?

- א. 179,200.
ב. 193,600.
ג. 195,200.
ד. 245,200.
ה. 579,600.

13) חברת "עומר" בע"מ (להלן – "החברה") הוקמה ביום 01 בינואר 2005. להלן הדו"ח על השינויים בהון העצמי של החברה לשנת 2006:

תאריך	מניות רגילות 1 ₪ ע.ג.	מניות בכורה 6%	פרמיה	עודפים	סה"כ
31.12.2005	200,000	200,000	600,000	800,000	?
הנפקת מניות	100,000		100,000		?
רווח השנה				?	?
דיבידנד שהוכרז				?	?
31.12.2006	300,000	200,000	?	?	?

- מניות הבכורה צוברות ולא משתתפות.

נתונים נוספים:

שנת 2006:
הרווח לשנת 2006 הינו 150,000 שקלים.
ביום 31 בדצמבר 2006 הכריזה ושילמה החברה דיבידנד בסך 80,000 שקלים.

שנת 2007:
במהלך השנת 2007 הנפיקה החברה 50% הטבה לבעלי המניות הרגילות. ההטבה הונפקה מהעודפים. ביום 31 בדצמבר 2007 שילמה החברה דיבידנד בשיעור של 25% לבעלי המניות הרגילות. רווח החברה לשנת 2007 הינו 120,000 שקלים.

מהי יתרת ההון העצמי במאזן החברה ליום 31.12.2006?

- 1,000,000
- 1,930,000
- 2,000,000
- 2,070,000
- 2,230,000

מה סכום הדיבידנד הכולל ששילמה החברה בשנת 2007?

- 12,000
- 36,000
- 112,500
- 124,500
- 148,500

14) חברת "הפורעים" בע"מ (להלן – "החברה") הוקמה ביום 01 בינואר 2006.

ביום זה הונפק ונפרע הון המניות של החברה כדלקמן:

200,000 מניות רגילות בנות 1 ₪ ערך נקוב.

100,000 מניות בכורה, 10%, צוברות, 1 ₪ ערך נקוב כל אחת.

נתונים נוספים:

- ביום 31 בדצמבר 2007 חילקה החברה לראשונה דיבידנד בסכום של 15,000 ₪
- ביום 31 בדצמבר 2008 חילקה החברה דיבידנד נוסף בסכום של 45,000 ₪
- בשנת 2009 הנפיקה החברה 100% מניות הטבה לבעלי המניות הרגילות וביום 31 בדצמבר 2009 קיבלו בעלי המניות הרגילות דיבידנד בשיעור של 20% על ערכן הנקוב.

מהו סכום הדיבידנד אשר יקבלו בעלי המניות הרגילות של חברת "הפורעים" בע"מ בשנת 2008 (ב-₪)?

- א. 10,000
- ב. 15,000
- ג. 30,000
- ד. 35,000
- ה. 40,000

מהו סך הדיבידנד שחילקה חברת הפורעים בע"מ לשנת 2009 (ב-₪)?

- א. 10,000
- ב. 40,000
- ג. 50,000
- ד. 80,000
- ה. 90,000

15) חברת "איזו 100" הוקמה ביום 01.01.2010 על ידי הנפקת 800,000 מניות

רגילות בנות 1 ₪ ערך נקוב תמורת 120% מערכן הנקוב. להלן פרטים אודות

אירועים נוספים אשר התרחשו בחברה בשנה זו:

- ביום 01.01.2010 הנפיקה החברה את מניות בכורה א' (10%) 100,000 ₪ ערך נקוב. מניות בכורה אילו צוברות ומשתתפות במחצית הדיבידנד בשיעור של מעל 15% המחולק לבעלי המניות הרגילות.
- ביום 31.03.2010 הנפיקה החברה 80,000 חבילות הכוללות:

פרטים	שווי הוגן
5 מניות רגילות, 2 ₪ ערך נקוב	20
2 כתבי אופציה סדרה א'	5
סה"כ	25

- כתב האופציה הינו מסדרה א': ניתן להמרה ל-2 מניות רגילות בתמורה לתוספת מימוש בת 3 שקלים למניה.
- הוצאות הנפקת החבילה היוו 10% מסך התמורה.
- ביום 31.09.2010 הומרו 60% מאופציות סדרה א'.
- ביום 31.12.2010 חילקה החברה דיבידנד לבעלי מניותיה בשיעור של 25% מהערך הנקוב של בעלי המניות הרגילות.
- הרווח לשנת 2010 הסתכם לסך של 2,500,000 שקלים.

נדרש:

- רשום פקודות יומן לשנת 2010 בגין אירועים אילו.
- הצג דו"ח על השינויים ההון עצמי.
- מה סכום הדיבידנד שקיבלו בעלי מניות הבכורה בשנת 2010?

16) חברת "בידי במבה" הוקמה ביום 01.01.2006. להלן הרכב ההון העצמי של החברה ליום 31.12.2007:

1,000	מניות רגילות 1 ₪ ערך נקוב
2,000	מניות בכורה א' (10%) 1 ₪ ערך נקוב כ"א
1,000	פרמיה
500	עודפים
4,500	סה"כ

להלן נתונים נוספים:

מניות בכורה א':

מניות בכורה אילו נושאות ריבית בשיעור של 10% מערך הנקוב. מניות הבכורה צוברות ומשתתפות בשליש משיעור הדיבידנד המחולק לבעלי מניות רגילות מעל 15%. המניות הונפקו ביום הקמת החברה.

דיבידנד:

ביום 31.12.2006 חילקה החברה דיבידנד בסך 100,000 שקלים.

שנת 2008:

אירוע מספר 1:

ביום 01.01.2008 יצאה החברה לתשקיף במטרה לגייס הון. החברה יצאה בתשקיף שבו הוצעו לציבור 40,000 יחידות שמורכבות מחבילה. להלן פרטים אודות החבילה:

פרטים	שווי הוגן
2 מניות רגילות 1 ₪ ערך נקוב כל אחת	12
4 מניות רגילות 3 ₪ ערך נקוב כל אחת	68
10 ₪ ערך נקוב איגרות חוב	12
2 כתבי אופציה סדרה א', ניתנות להמרה עד יום 31.12.2012 בתמורה לתוספת מימוש קבועה של 1 ₪	8
סה"כ	100

הוצאות ההנפקה הסתכמו לסך של 5% מתמורת ההנפקה.

אירוע מספר 2 :

ביום 01.01.2008 הנפיקה החברה 20,000 כתבי אופציה ב' הניתנים להמרה למניות רגילות ביחס של 1:1 (כל אופציה אחת ניתנת להמרה למנייה אחת) בתמורה לסכום של 200,000 שקלים. על מנת להמיר את האופציה למניה, נדרש לשלם תוספת מימוש של 5 שקלים למניה. במידה והאופציה אינה ממומשת עד ליום 31.12.2008, היא פוקעת. ביום 01.05.2008 הומרו 30% מהאופציות למניות. מלבד אירוע המרה זה, לא הומרו אופציות נוספות למניות.

אירוע מספר 3 :

ביום 01.09.2008 חילקה החברה מניות הטבה בשיעור של 50% לכל בעלי המניות הרגילות.

אירוע מספר 4 :

ביום 31.12.2008 הכריזה החברה על דיבידנד אשר יחולק ביום 31.03.2010. הדיבידנד הינו בשיעור של 20% מהערך הנקוב של המניות הרגילות

אירוע מספר 5 :

רווחי החברה לשנת 2009 הסתכמו לסכום של 1,000,000 שקלים.

נדרש :

- א. רשום פקודות יומן בגין אירועים שהתרחשו בחברה בשנת 2008.
- ב. מהו סכום הדיבידנד אותם זכאים לקבל בעלי המניות הרגילות?
- ג. הצג דו"ח שינויים בהון עצמי לשנת 2008.